

Evropský sociální fond

Praha & EU: Investujeme do vaší budoucnosti

Název projektu: Inovace studijního programu Ekonomie a hospodářská správa s
akcentem na internacionalizaci výuky, individuální práci se studenty a praxi.
CZ.2.17/3.1.00/33332

Ekonomická transformace

David Lipka, Ph.D.
KIE NF VŠE

Obsah

- Stav ČSSR před Sametovou revolucí
- Přehled ekonomických reforem
- Strategie reformy po roce 1989
- Otázky změny ekonomického systému
- Privatizace
- Důsledky reforem a obtíže jejich měření

ČSSR před sametovou revolucí

- Politická centralizace
- Úplná socializace ekonomiky: 1,2 % pracovní síly v soukromém sektoru
- 70 % exportů do zemí RVHP (1949: Bulharsko, Československo, Maďarsko, Polsko, Rumunsko, Sovětský svaz, Albánie (1949), NDR (1950), Mongolsko (1962), Kuba (1972) a Vietnam (1978).
- ISA (60 % I, 21 % S, 19 % A)
- Specializace na těžký průmysl

První reformy

- 1958-61 Kurt Rozsypal
 - decentralizace, řízení podniků ministerstvy, uvolnění CP, odvolána...
- 1963-68 Ota Šik
 - „třetí cesta“ – „samosprávný socialismus“ – socialismus s lidskou tváří
 - zavedení tržních pobídek (zisk jako jeden z ukazatelů úspěšnosti; dílčí pružnost cen)
 - „denivelizace“
- 1987
 - "Perestrojka"

Jak na to?

- Socialistická cesta
- Gradualistická koncepce
 - Příliš rychle = příliš nákladně
 - Nejprve instituce, pak trhy
- Šoková terapie (metoda velkého třesku)
 - Co nejrychleji → zabránění RS, odvolání reforem
 - Instituce důležité, ale nelze je (všechny) designovat

Jak lze měnit systém?

- Je třeba změnit
 - Pravidla hry
 - Formální
 - Neformální
 - „Hráče“
- Co z toho umí změnit vláda?
 - Formální pravidla hry, které vynucuje svým donucovacím aparátem

Kreativní destrukce

ČKD tatra téměř 24000 ks od 1951 – 2004

- Škoda (Plzeň)
- Inekon (Ostrava)

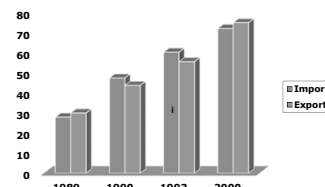
Oděvní průmysl...

Restrukturalizovat nebo začít znovu?

Systémová změna po roce 1989

- Stabilizace
 - Makroekonomická opatření, strach z hyperinflace
- Liberalizace
 - 85% cen, mzdy, MO (odstranění monopolu, vnitřní směnitelnost)
 - Artia, Centrotex, Ferromet, Chemapol, Motokov, Strojexport, Strojimport...
- RVHP → RTE
- Privatizace
 - Bez SV nejsou trhy a ceny
 - Stát jako nejhorší vlastník

Privatizace

- Restituce
- Aukce, VS
- Přímé prodeje (dom. i zahr. investorům)
- Bezúplatný převod
- Kupónová P

Privatizační formy	Mld. Kč
Restituce	70-130
Převod státního majetku obcím	350
Malá privatizace	30
Velká privatizace	626
Transformace družstev	200-250
Celkem	1276 - 1386

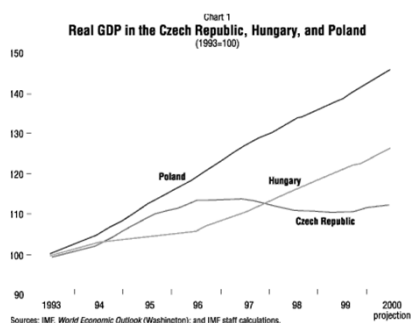
Kupónová privatizace

- 1492 podniků
- 300 mld. Kč
- 8,5 mil občanů

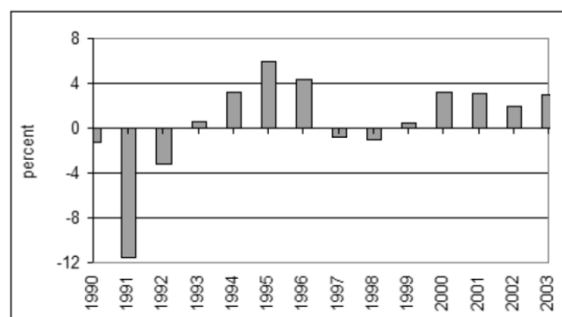

- +
 - Rychlost, min. rizika
 - spontánní priv.
 - „spravedlnost“
- - Rozptýlené vlastnictví, není „strategický“ vlastník
 - Bankovní fondy (fondy 72 % kupónů) → státní KAP

HDP

Růst reálného HDP - ČR

Porovnání HDP a inflace

	Období transformace	Kum. Změna HDP (%)	Kum. Inflace (%)
CS	1991-93	-12	110
Maďarsko	1990-93	-18	165
Polsko	1990-91	-18	1066
Rumunsko	1991-92	-21	737
Bulharsko	1990-93	-27	1702
Estonsko	1991-94	-33	9086
Rusko	1992-96	-35	289000
Litva	1992-94	-41	9040
Ukraina	1991-99	-61	46 mil.

Ekonomická svoboda

